

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foaie socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

„Idolul de aur în sinoade“.

Acest titlu al unui primarticol publicat în »*Revista economică*«, organul din Sibiu al »*Solidarității*« băncilor noastre, este ca un afront la adresa celor care doresc pornirea năii economiei noastre bisericești din vechile ei deprinderi, mîinindu-o în curentul deschis și repede al oceanului științei și practicii moderne.

I-am putea zice îngrijoratului scriitor al articolului, și aderenților săi: „Dacă ați ridicat acestui „*idol*“ altar între penaiți DVoastre, care V'au ajutat pe 40 de inși să intrați în sinod, pentru ce Vă înfiorați și numai de presupunerea prezenței sale viitoare la acest loc?!

Dar nu. Nu e bine să ne aruncăm unii altora vorbe aspre.

Ș'apoi idolii au numai cei cu credință limpezită, ear bunii creștini nu alunecă în idolatrie.

Gîndindu-ne asupra acestui lucru, atît de important pentru economia bisericească, nu trebuie să ne punem nici pe terenul evului vechiu, în care patimile și-au avut idolii lor, nici pe punctul de vedere al nefericitei intoleranțe iudaice, care a trecut în creștinism

prin adoptarea și venerarea vechiului testament ebraic, ce a dat naștere atîtor cruzimi față de cei cu opinii și credințe diferite, ci trebuie să stăm pe baza vederilor creștine, a unei biserici gînditoare și active. Această biserică are datorința imperativă să realizeze succesele economiei sale, conform științelor și practicelor moderne, spre fericirea credincioșilor săi, mîincați de multe rele, și spre dezvoltarea propriei sale vieți în senz creștinesc.

Comercianții, cari oscilează în nedumeriri, văd pretutindeni năluca concurenței și tremură cu ani înainte de frigurile închipuitei sale apropieri; ei ar putea pune baze noi științei economice prin abaterea celor convinși din calea hotărîrii lor. Activitatea promptă, sistemizată după vigoarea științei, la un organism grandios alcătuit, cum este epitropia noastră bisericească, prin avîntul și înflorirea afacerilor sale economice numai promova poate întreprinderile private ale credincioșilor săi.

Înființarea unei bănci culturale nu este rea; e chiar foarte bună. Însă nu este aceea, care să formeze viața economică a bisericii noastre, ce trebuie dezvoltată la luminile științelor economice moderne, și practicarea acestora

de către organismul economic administrativ al bisericii noastre.

O bancă culturală, care ar fi să primiască spre fructificare capitalele bisericii, ar fi cel mai mic rău, recomandat de Isus slugii leneșe și netrebnice, ce primise dela stăpînul său numai un talant spre îngrijire, și sluga l-a îngropat în pămînt. Epitropia, ma chiar biserica, s'ar degrada la categoria acestui servitor, ce n'a făcut bucurie domnului său, dacă s'ar demite și mai departe la plasarea averilor sale.

Parabola despre activitatea economică, aplicată de întemeietorul bisericii noastre la cele spirituale, nu este mai pe jos în valoarea sa, aplicată la activitatea economică reală, care prin însuși rostul divinului fiu omenesc a căpătat sancțiunea de principiu și lege economică, ce dacă și n'o urmează alții, biserica lui Isus trebuie să o urmeze, cultivînd ea însași averile sale, nelăsînd numai pe netrebnici, să le îngrijască prin „*înschimbători*“.

Ce a zis Stăpînul către servitorul, care primise 10 talanți și i-a predat la rentoarcere 20, ca spor al activității sale?

„Bine, slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost pus; peste multe te voi pune.

Foiță originală.

Evoluția și Creațiunea

— Reflexii —
de AUREL POPOVICI.

Fraza de efect: „lupta pentru existență, Darwin o numește Malthusianism.“)

„Lupta pentru existență“ nu e altceva decît o economie înțeleaptă a naturii, ce se sîrguește a susține echilibrul pretutindinea și într-o toată. Cauze cu totul naturale efectuează perirea unuia și susținerea celuilalt. Un individ servește pentru susținerea celuilalt, și nici unul n'are menirea să se înmulțiască în sine și pentru sine în înfinit, ci numai ca să umple locul și să serviască scopului ce i-l-a designat natura.

Earba nu se luptă în contra solului, sau a climatei. Animalele și plantele trăesc împreună pînăcînd le permit împrejurările.

Dar că ar exista oarecare luptă între oae și lup, între insectă și arbore etc. . . o luptă, din care să rezulte diferențe (schimbări) de specie între luptăci pe viață pe moarte, e împotriva adevărului.

*) Th. Rob. Malthus, un economist englez (1766 - 1834), susține că producția substanțelor alimentare nu crește așa de repede ca populația lăsată în vocea ei, și sfătuia pe oameni, indicîndu-le ca remediu, să reducă mult producerea copiilor; să se abțină. Dr. M. Vladimirescu: „Natura produce mai mult decît e în stare să susțină.

Sămînța perea pentru că a picat pe peatră; germenul moare pentru că nu este loc potrivit pentru el. Seceta, frigul, ploaia cauzează stricăciuni. Alte plante însă supraviețuiesc, nu pentru că au fost scutite de esundare etc. . . Unde este producție prea abundanță, sau unde se conturbă ecvilibrul natural prin producția faunei, sau a florei, acolo tot factorii naturali restabilesc ordinea, fară ca să ajungă treaba la schimbarea speciilor.

Da, toată „lupta pentru existență“ e numai frază goală pe care Darwin de dragul teoriei a construit-o priori, — zice Wigand.

Vedem dară că darvinismul n'are proptă nici în științele naturale, nici în filozofie. N'a răsturnat stabilitatea speciilor; n'a putut și nici nu va putea strica principiilor religioși, deși dl Vladimirescu folosește teoria spre scopul acesta — per abuzum. — „Nu-î alegere, decît numai între Dzeu creatorul și între teoria lui Darwin“ — zice Strauss. (Alter u. neuer Glaube p. 161 și 162.)

Ultima obiecțiune, poate cea mai lăjită între credincioși, care a pus pe gînduri și spiritele cele mai mari, este: tendința, sau mai bine zis urmările sociale și morale cari rezultă din teoria aceasta. Darwinismul cuprinde în sine logice și pe om. După teoria aceasta omul tot atît se deosebește de lumea animalică, ca și aceasta de floră.

Însuși Darwin e strălucit exemplu la spiritul teoriei sale fatale.

La început — precum am mai zis — a eschis omul din deducțiunile sale; mai apoi pentru că să tradeze dubietatea ce se zbate în el cu privire la o altă viață . . . altă lume . . . etc. . . a scris opul său „originea omului“.)

Transformismul tinde necesarmente la negarea și nimicirea celor mai scumpe speranțe ale omenirii, deci e fals.

Teoria e greșită și din urmările ei inmorale și fatale.**)

* * *

Dezvoltarea vieții pe pămînt își află culmea în om; în omul definit ca fiu al lui Dumnezeu, regele creaturilor, microcosmos, mărirea și mi-

*) Darwin cătră sfîrșitul vieții sale se declară de aderenț, cînd al agnosticismului, cînd al teismului. „Dubiu acesta îngrozitor — scrie el lui Graham (1881 Iul. 3) — mă cuprinde neconținut, și mă întreb că este ceva valoare în convingerea spiritului omenesc dezvoltat din spiritul animalelor inferioare; se poate oare încredința și cel mai bagatel lucru din lume din convingerea aceasta? Cine s'ar încredința în convingerea unei maimuțe — decumva au și acestea convingere? . . .

**) Și literatura mai puțin riguroasă a tresărit la acestea, „Vă spun dl or — zice Alphonse Daudet — că explicarea principiilor lui Darwin e fatală pentru omenire, pentru că în esența (natura) omului se caută dobitocul . . .

Am vrut să scot la iveală unele exemple nouă din neamul acestor mici răpitori, la cari lupta pentru existență, în senz darwinistic, ar fi scuză și pretext pentru toate jonicile și infamiile . . . cari explică principiul brutal saxon: nimicirea debilului prin cel tare etc.

Intră întru bucuria domnului tău!" Tot așa a zis Isus și către celce primise 5 talanți, și predete Stăpînului 10; căci și acesta ostense prin muncă, cumpăt și credință.

Înșiși servitorii bisericii chemați fiind, conform Statutului Organic, și amăsurat metodelui și practicei economiei moderne, trebuie să munciască deci cu conștiință, cu cumpăt și cu credință pentru sporirea averilor bisericesti, ce sînt menite a garanta existența și dezvoltarea vieții bisericii noastre pe toate terenele, promovînd fericirea credincioșilor și prin mijlocirea și circulația *bunurilor*.

Firește, că atunci pentru oficiile episcopiale bisericesti vor trebui cautate persoane „bune” și „credincioase”, cari, conform serviciilor, vor trebui remunerate. Aceasta încă va fi un mare avantaj al societății noastre.

Pulzînd bunurile economice ale credincioșilor din parohii, protopiate, eparhii și mitropolie, prin episcopiatele lor respective, în tot corpul și spiritul nostru bisericesc, se va admira grandoarea organizației și a gloriei bisericii noastre și a autorilor ei. Atunci credincioșii ei vor fi mai fericiți!

(Arad)

Ion Simu.

Primejdia alcoolului.

I.

Mii de scrutători ai științelor naturale cercetează ca furnica sîrguincioasă fenomenele naturii și caută totodată și cauzele lor. O mulțime de observări a scormonit cărturarul iscusit caufînd în întunecime spre a vedea ce până acum ochiul omenesc nu a văzut. Descoperirea lui soții săi grăbesc a o face cunoscută popoarelor.

Așa zi de zi cade de pe ochi cîteun vâl, se lățește adevărul, cad multe prejudecăți și pierce cu încetul superstiția. După învingerea unei astfel de prejudecăți, mă nuzesc a documenta influința stricăcioasă a beuturilor spirituoase.

Întrebuințarea beuturilor spirtoase e lățită în toată lumea, își culege jertfele în

măsură mai mică sau mai mare. Cărturarii și societățile științifice din toată lumea au atras atenția guvernelor asupra nevoilor societății. Acestea văzînd influința pustiitoare a beuturilor alcoolice, au căutat să-î restrîngă folosirea prin fel de fel de ordinațiuni.

Pănăcînd în America în unele state îngăduie alcoolul spre a-l întrebuința numai pentru comerț, pănă atunci Anglia, cu lucrătorii săi puternici, se îndestulește cu aceia, că bețivilor nu le permite să cerceteze birturile, ear în caz de se mai îmbată din nou, îi pedepsesc. În Germania, pe care o imităm, greșit, se nuzesc a ajunge acele scopuri bune cu ajutorul societății. Ministrul instrucțiunii publice, ca și al nostru, trimite ordinațiuni școalelor, ca să lumineze pe școlarii asupra influinței stricăcioase a beuturilor spirituoase.

Să lăsăm la o parte străinătatea, și să vedem stările din țara noastră. Și la noi a pătruns spiritul timpului, și legislația noastră a făcut legi, spre a restrînge folosirea beuturilor spirituoase, dar numai așa ca nimeni să nu le păziască și să nu se îngrijiască nimeni despre executarea lor. De exemplu, cine a auzit ceva despre pedepsirea vreunui circiumar care a dat beutură unui om beat. Cine n'a văzut că birtul e în imediata apropiere a institutelor publice. Sărăci lucrători, uneori beau într'o zi ce au câștigat într'o săptămînă; tot așa o mare parte a oficianților, după prima fiecărei luni fac datorii, ear familiile lor sufer în mizerie. Pentruce să fie ei mai buni decît bărbații conducătorii ai țării, cari își petrec mai în fiecare zi, și pe cari se nuzesc și alții a-î imita după putință; țin beții de champagne, cari constau mii de coroane și de a căror trîmbițare ei singuri se îngrijesc. Nu mă duc mai departe decît ca în fiecare comună directiva o dă notarul, preotul și învățătorul.

Dar acestia oore nu își găsec virtutea în beutură — onoare excepțiunilor — deși o parte caută să se scuze prin aceia că viața dela sate e monotona... Ei folosesc orce ocazie, așa Duminea, onomastică, ziua nașterii, sărbători mari, ca titulus bidendi. Dacă se naște un copil, pentru bucuria acestuia beau, dacă moare cineva, ear beau spre a-și aliaua durerile.

Dr. I. Fometescu.

nunea lumii (Darwin), animal ce-și pregătește uneltele, animal rîzător, măimută cuminte, cel mai mare tîlhar, etc.

Nu se poate un obiect mai interesant și mai atrăgător, atît pentru științele naturale, cît și pentru filozofie, decît tratatul despre om, pentru că aici nu e vorba nici mai mult nici mai puțin decît despre ceia ce sîntem azi și vom fi mîine.

În cadrele unei foi nu se poate exhauria, dar nici nu se poate trata îndeajuns acest obiect de mare importanță. Voi cerca a atinge însă și cestiunea aceasta numai în liniamente generale, și numai în punctele tratate și de dl Vladimirescu.

Ce ne învață religia despre originea și natura omului?

Cauza existenței și scopul omului este — Dumnezeu; natura, — unirea trupului material cu sufletul rațional. Omul e liber, prin urmare e răspunzător, deci — nemuritor. Omul — cel puțin cu privire la suflet — este productul creației nemijlocite respective supranaturale a lui Dzeu. Fiecare om, dela începutul apariției sale, dela Adam, și pănă cît va mai exista, aparține și va aparține totdeauna genului omenesc. Tot neamul omenesc se derivă din una și aceeași păreche, dela Adam și Eva. Omul este opul cel din urnă și cel mai măreț al creațiunii; ivirea lui aparține — vasăzică — timpului de mai tîrziu.

Ce zice știința empirică cu privire la om? Nimic!

„Cutez a susține că întotdeauna am aparținut acelora, acărora e viitorul — zice Quatrefages (Gen. omenesc II. XI); — eată cauza pentru care nu șovăesc a declara în numele științelor naturale că în cestiunea originii noastre: *nu știu nimic*.”

Cu toate ignoramus și ignorabimus-urile pomenite atît de des în congresele științifice, au eșit totuși și pănă acum multe adevăruri la iveală:

Omul n'a existat totdeauna pe acest pămînt; înainte de apariția lui au mai decurs încă multe și lungi perioade geologice. După satorirea științelor, omul a apărut numai în periodul așanumit cvartar (ultim). Omul terțiar e un mit; să zicem însă că e și real, deducțiunile rămîn aceleași. Omul în urma calităților sale fizice, fiziologice, mentale și morale, ocupă locul cel mai înalt în șirul ființelor animalice. (Nici cel mai artagos și cerbicos transformist nu poate nega superioritatea omului). „Fiecare om se ține de una și aceeași specie... numai o specie de om există. Pe baza celor mai probabile rezultate științifice, adunate pănă acum, leagănul genului omenesc este de a se socoti din centrul Aziei — zice Quatrefages.

Cumcă în cestiunea omului, consonanța între credință și știință nu e nicidecît căutată, sau forțată, se poate convinge orcine.

(Va urma).

IGIENĂ.

— Despre încălțăminte. —

de

Dr. Gheorghe Crăniceanu.

Pantofii dublați înlăuntru cu pislă sau flanelă, cu scop de a ține mai cald, nu îndeplinesc mult timp această chemare, deoarece pislă, tes-cuindu-se, nu mai ține cald.

Experimentul a arătat că d. e. vata comprimată ține cu 40% mai puțin cald decît cea necomprimată. Așa ține și jocul focos mult mai cald, decît cel scurt la păr. Sînt însă tălpi de pislă, pae sau plută care se pune pe dinlăuntru în ghetele mari, și acestea sînt foarte practice, pentru ținerea caldă și uscată a piciorului. Firește că dacă talpele de pislă să comprimă, de asemenea nu mai țin cald.

Meșii, sau pantofii făcuți din bucăți de postav, și care se zice că au fost aduși la noi de Turci, sînt buni și călduroși în timpul ernii; dar dacă opincile se potrivesc mai mult la frigul sec, și nu prea la umezeală, cu atît mai puțin se potrivesc cu umezeala. Eu am văzut purtîndu-se asemenea păpuși în acele părți, unde Români locuesc împreună cu colonii străine, pe ale căror femei Românele se vede că le-a imitat; acestia seamănă cu șoșonii Francezilor.

Șoșonii, galoșii și ghetele de lac, nefăcînd parte din încălțăminte țăranelui, nu pot fi obiectul actualei aprecieri, totuși atîta pot spune celor ce îi declară dăunosi sănătății, și îndeosebi galoșii și ghetele de lac ce n'au porositate, că nici ghetele sau cizmele, mai cu seamă cînd sînt unse, nu sînt tocmai permeabile aerului, și diferința între unele și altele e mai mult teoretică.

Păpuși cu talpă de lemn, am văzut la unii meseriași ca: tăbăcari, ferari, arămarî și alți breslași. În Franța sînt pretutindenî de lemn, numiți *sabot*, scobiți în lemn, în care sārăcii poartă paie sau fin. În Rusia se zice că își fac încălțăminte destul de diforme, din coajă de mestecăn, și piciorul și-l învelesc în zdrențe și așa se încălță. Obiceul de a se descălța de păpuși, și a-î duce în mînă, există și în Basarabia. Care va fi motivul mai puternic nu știu: sau că voesc prin aceasta să păstreze încălțămintele, sau că le vine și mai bine a umbra liber, sau și una și alta. Vedeam la munte venind soldați cu schimbul dela paza graniței, desculți cu cizmele în mînă.

Purtarea încălțăminte în biserică, unde omul stă în loc recoros 2—3 ore, nu este numai estetică, ci și igienică. *Obelele*, mai preste tot, sînt de lînă, adeseori așa de aspre, încît cauzează mîncărime, mai cu seamă pe pulpe, și din scărpinări se pot naște și bubulițe pe pele. Vara țin aceste obele prea cald, fac de asudă piciorul, și dacă remîn mult nespălate, se fac beșici cu apă pe sub pele, numite „păducei”, sau să mustează pelea călcînelor, degetelor și a tălpii piciorului. Opinca, frumos făcută, cu obele bine potrivite, și cu curele îndeajuns, dau piciorului un aspect chiar și mai frumos, decît în cizmă, căci lasă mai bine a se vedea contururile picioarelor.

Ciorapii și obelele de lînă sînt mai igienice decît de pînză, mai cu seamă, pentru cei ce asudă la picioare. În această privință stă bine țăranel român, care mai mult cu lînă se încălță. Ciorapii de lînă pentru earnă, și de bumbac pentru vară, făcuți în casă de femei, se poartă mai mult de femei și de copii, căci rupîndu-se de grabă la degete și călcîi, nu dau o învelitoare a picioarelor așa de trainică cum sînt obelele. Aceste din urmă sînt de diferite culori, încît poți cunoaște bine și de pe obele din ce parte este purtătorul lor. Purtătorii de opinci, neromâni, adecă Sîrbi, Bulgari, etc. țin mult la culoarea roșie, pecînd Românul ține la cea brună sau neagră. Orcine cunoaște vederea urită ce o au, cari pun opinca peste petece sau zdrențe. Astfel piciorul earna înghiață, degeră, ear vara petecele fac noduri, ce apasă (glodesc) unele părți ale piciorului; il rod sau nu dau un strat destul de gros între picior și între locul pe unde calcă, care fiind petros sau grunțuros, transmite ușor leziuni piciorului. Tuslucii de dimie ce poartă unii țărani, sînt buni încontra gerurilor mari. Înfine consider adoptarea încălțămintelor cu cuprind tot piciorul, în schimbul opincilor, ca un progres în cultură și igienă, dar pelîngă aceasta să se adauge și modificările necesare în îmbrăcăminte. Bărbații încălțați în opinci, cu obele groase, multe, și pănă la genunchi, nu sufer așa mare daună, chiar și dacă

ar purta țări de pînă înloc de pantalonii de lînă; ear femeile fără niciun fel de pantalon, de asemenea rezistă la frig mai bine cu opinci și obele călduroase, pecind în cizmă sau în botini, în care nu intră atîtea obele, lipsa de pantalonii groși s'ar simți mult în detrimentul sănătății. Lucrul însă se schimbă pe timp umed și mai cald, cînd e mai bună cizma.

Pecit se poate, mic și mare, să umble încălțat. Să lăsăm pe bolnavii lui popa Kneipp să umble desculți. Ear pentru cei ce țin mult la opinca tradițională, dar în realitate le-ar fi rușine s'o poarte, acolo este coloana lui Traian, aci este istoria, care orînd va arăta și această parte de port ce a caracterizat poporul român. Multe datini și însușiri ar fi de menținut pe baza tradițiunii, dar lumea progresa și trece peste tine, dacă nu mergi cu ea înainte. Românul are tendința de a se ridica, și obișnușește a zice despre cel ce s'a făcut cariera sa repede, că „s'a ridicat dela opincă“. Se mai zice și „Cel învățat cu papuci nu cunoaște pe cel cu opincă“. Poezia populară se ocupă și cu opinca, dar mai mult cu cizma și papucii.

În general încălțămîntea Românilor este bună și dorim ca și cel din urmă țaran să fie în stare orînd a o avea și purta.

Economie.

Încă ceva despre grădinărit.

Spre completarea articolului meu din Nr. 20, și fiindcă dl forestier Pascu încă a atins grădinăritul, fie-mi permis să aduc un exemplu eclatant și despre folosul mare ce-l dă celalalt ram de grădinărit, adică pomăritul. În tractul Făgetului sînt 2 comune vecine Bujorul și Surducul mic. Bujorul are teren întins și bun de rod. Încă înainte cu 30-40 ani Bujorul avea mulți bogătași. Surducul are numai 1/3 teren întins, celalalt e pe dealuri și pe coaste, și deci oamenii sînt avizați la cultivarea pomilor. De primăvara dela coacerea cireșelor și pînă în eamnă cară acei oameni poame la Timișoara și și mai departe, așa că ei din produsul aceluia comerț au cumpărat pînă acum dela vecinii lor bujoreni 240 jugere de pămînt. Cît nu se ajunge dela ei, aleargă în satele vecine, unde sînt oamenii mai comozî, ba și de prin Ardeal cumpără și duc pe unde se caută. Mai aduc d. e. Glîmboca, Obreja, Mărul, Ciuta și încă cîteva puține, cari dătoresc înflorirea lor numai cultivării de pomi. Preotul din Călnic a căpătat pe un car încărcat cu 19 mm. de poame 380 fl. Cine se îngrijește însă ca în fiecare comună să fie un cupitor de uscat poame?

Nu din patima de a vorbi multe, ci din respect către acei oameni geniali, inițiatorii izvoarelor de venit pentru locul lor natal, cum a fost în Belint învățătorul Hațeg, tata distinsului nostru adv. din Lugoj, care a instruit poporul a face mături, a cultiva curechiul, cu care astăzi se face comerț întins, tot din acel motiv mai ating și chestia industriei, cum e Gărlîștea, Borlova și Gladna rom. cu învăgarea șubelor, Binișul, Jupănești cu oalele lor, toate acestea comune se disting de celelalte. Îmi vine în minte latinescul „omnia gentes bella gerant, tu felix A..... nube“. Adecă înloc de omnia - multe comune se nuzesc spre un trai mai bun, mai neatîrnător, dar cele mai multe „se gostesc la nunți“ sau mai bine zis - dorm, sau șad în nepăsare, pînă vine cel deștept să-i ia terenul de sub picioare.

preot I. Bumbescu.

CRONICA.

Ilustrul nostru colaborator, medic majorul Dr. Gheorghe Crăiniceanu, din Birlad, medic primar al județului Tutova a fost înaintat în rezervă la gradul de medic locotenent-colonel. Îl felicităm cu dragoste și ne bucurăm toți de distincția binemeritată a nobilului nostru compatriot.

Iosif Olariu din Bocșa-montană grăbind la Recița la lucru, ca să nu scape trenul, sărind într'un vagon, cînd trenul era deja în mișcare, s'a împedecat și a căzut sub roatele trenului, vătămîndu-se atît de rău, încît i-a ramas puțină nădejde de tămăduire.

†. Teodor Roșu

Un brav colaborator, al nostru, țaran din Slatina, după lungi suferințe, a trecut la cele eterne. A fost sărmanul un cărturar avîntat, cum rar se află între plugarii noștri. Articolele lui au fost citite cu plăcere, mai ales pentru forma aleasă, cu care a pus în uimire și pe intelectualii noștri. În satul său era socotit ca cel mai înțelept agronom, și cel mai devotat cîntăreț de strană. Mercuri a fost petrecut la groapă de soția și o copilă a sa minoră, cum și de toți sătenii, cari îl cinstiau mult pentru sufletul cel bun, ce l-a caracterizat.

Întristatei familii îi transmitem și noi condolețe adînc simțite.

Fi-ei țărîna ușoară și memoria binecuvîntată!

Căpetenia bisericii noastre, mitropolitul Ioan Mețianu a împlinit 80 de ani. Întru și mai mulți ani Stăpine!

Lîngă Bîrzasca au aflat pescarii cadavru nenorocitului plugar Stefan Margan din Temes-Kubin, care încă la 13. April s'arise în Dunăre, spre a-și curma zilele.

Pentru toți nemembrii Societății grădinii de tir din localitate s'a oprit intrarea.

Pentru Oravița încă e plănuită instalarea unei lăptării.

Antreprenorii ai stabilimentului de vilegiatură din Stajerdorf: Stertz și Hammang din Zsombolya.

Dr. Nicolae Regman ales profesor la pedagogiul rom. din Caransebeș.

Mare mișcare în jurul alegerii de preot din Lugoj.

Pentru vremea secerișului se poate petiționa pentru concedierea soldaților.

Neues Pester Journal scrie: Limba e cea mai sfîntă și cea mai tare legătură, care ține la olaltă un popor, e cea mai adîncă fințnă a însuflețirii pentru patria sa, e puterea magică, care însirue pe țaran, pe industriaș, pe negustor și pe aristocrați a se lupta în vremuri de primejdie pentru același țeluri. Apostolii limbei au păstrat pe vremuri gîndirea națională. Jertfa lor aduce mai mari foloase decît crudelitatea războaelor.

Forța acestor apostoli nobilitează, înalță și unește inimile... Auzi Părinte Peteanu!

Redacția și Administrația „Neamul Românesc“ s'a mutat la Valeni de munte (județul Prahova), unde își are acum și Tipografie proprie, ce urmărește și alte înalte scopuri culturale românești.

Luni, la 1. Iunie cu ocazia examenului dela școala primară română, adunare de învățători români în Bocșa română.

Pentru lărgirea gării din Lugoj s'au prelinat 360.000 cor.

La examenul de maturitate au fost admiși la Brașov 39, la Blaj 48 elevi.

La Vișău a murit un țaran de 120 ani.

Moșneagul filozof contele Leo Tolstoi s'a reinbolnăvit.

Pentru biserica din Verșet au mai dăruit comuna bis. din Bozovici 100 cor. și institutul de banii „Nera“ 50 cor.

Preotul din Rîtișor Alexandru Luchici a îmbrăcat 2 copii dela școala rom. din Lugoj.

La Budapesta congres internațional împotriva duelului.

În „Telegraful Român“ protopopul Vasile Gan arată necesitatea practicei la preoții noștri.

Consiliul comunal din Caransebeș a botezat o stradă a orașului: Strada Constantin Burdea.

Earăși a dat fuga cu un ibovnic o archiducesă austriacă, spunînd mamei sale, că a sosit vremea să fie odată și după voința ei.

La Kecksmét mare cutremur de pămînt.

Din polemica desfășurată între publicistul Oct. Tăslăuanu și distinsul nostru fruntaș Aurel Popovici din București s'a deznodat un regret simțit de toți Români de bine.

La Făget a fost prinsă o bandă de falzificatori de bani.

În Ungaria sînt de toți 23 miî de surdo-muți.

Petru Belcia din Clocotici, venind acasă dela Recița, a fost omorît pe drum de ucigași, pîn'acum nedescoperiți.

Nicolae Leonard, absolvent al conservatorului din București, a fost angajat la opera din Viena.

Profesorul Dr. Petru Barbu din Caransebeș s'a retras dela „Foaia Diecezană“, trecută acum sub redicierea directorului seminarial Dr. Iosif Olariu.

În Valea Almăjului în trei locuri ard pădurile comunale. Folomocarii speculează, greșit, că astfel vor ajunge la pașune.

Atragem și noi atenția publicului asupra foiletonului „Tribunei“ noastre din Arad, în care ni se prezintă societatea „Dürerbund“ din Germania, ce ar trebui imitată și la noi.

Ne mirăm că în întreagă Valea Almăjului nu sînt abonați la escelenta revista „Neamul Românesc“ nici pe jumătate citi sînt bunăoară numai în Oravița singură.

Un bărbat de încredere al băncii noastre „Nera“ din Bozovici scrie într'o epistolă: Votați bietului om 33 coroane, ca să scape din strîmtoare, că-mi pare rău, cînd îi văd cei patru copii, cum ies din colibă, ca vezurii cu burta plină de urzici, și cînd mă gîndesc că băncile străine îi scot în drumul mare....

Aleși notari comunali în Broșteni: Alexandru Popovici, la Ciclova română: Gheorghe Brebete. Gratulăm!

Examenele la școalele noastre primare ort. rom. se încep poimine Luni în Calina și se vor sfîrși la Rusale în Mercina, unde va fi și conferința învățătorilor din tractul Orăviții. Vom raporta la timpul său și despre rezultatele din diferite comune.

La Roma s'a deschis un institut internațional de agricultură.

Majorul pensionar Bauer din armata comună, după un schimb de vorbe, și-a împușcat mai întîi copilul, care îi tot cerea bani, și apoi pe sine însuși.

La Coștei concert împreunat cu petrecere de dans la Ispas.

La Verșeta fost instalat de prefect Gheorghe Nehrebeczky.

Mulțumită publică.

Tuturor prietinelor și cunoscuților, cari au dat ultimul onor la înmormîntarea neuitatei soții, resp. soră

Elza Niagul n. Philippovics,

cum și celorce au binevoit a ne adresa condolețe în scris, însfirșit spect. domn protopretore și onoratului corp notarial din cercul nostru, pentru frumoasele cununii depuse pe sicriul defunctei, le aducem și pe calea aceasta adînc simțitele noastre mulțumiri.

Maidan și Oravița-rom. la 27. Mai 1908.

Întristatele familii
Niagul și Bogdan.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

1195 sz. 1908. vgrhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a verseczi kir. törvényszéknek 1908. évi Sp. II. 142/4 számú végzése következtében Dr. Gyurits Miklós verseczi ügyvéd által képviselt Aposztolovits Naun verseczi lakos javára Miu Bukure komoristyei lakos ellen 250 kor. s jár. erejéig 1908. évi márczius hó 26-án és április hó 23-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 3350 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok, üzleti berendezés, juhok, faedények, közlegelői foglások stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az oraviczabányai kir. járás-bíróság 1908. évi V. 418/5 számú végzése folytán 250 korona tőkekövetelés ennek 1908. évi február hó 4-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 116 korona 82 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Forotikon, az alperes lakáson leendő megeközlésére 1908. évi június hó 5-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvényzcikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán, 1908. évi május hó 22-én.
Sztánkovits Miklós, kir. bir. vgrhtó.

Anunț.

Aduc la cunoștința Onoratului public, că din **1. Iunie a. c.** mă mut cu prăvalia mea

în casa doamnei Cucu

din strada principală.

Cu toată stima

Mihaï Theodorovits

negustor.

1-1

Anunț.

La

Petrăria notariului Teofil Popovici
din Najdás via Fehértemplom

(Krássó-Szörény m.) se capătă

peatră de nisip

de culoare albă și galbină, de densitate tare ca marmora, mijlocie, și moale.

Această peatră, de care nu se mai află pe alocurea, e foarte bună, nu numai de sculptat orce ornamente la zidiri, ci și strugarul poate face din ea orce obiecte. Marele arhitect

J. Bibel din Oravița a făcut din peatră de-asta pajura regească pe frontispiciul palatului nou al judecătoriei reg. din Verșeț. Are și însușirea, că la ploae, soare și vînt se și mai întărește. — Se vinde per metru cubic, 5-2 cu prețuri detot moderate.

La cererea se trimite și probă gratuit.

Anunț.

Avizez onoratul public bănățean, că în magazinul și atelierul meu din Oravița se pot căpăta

cele mai bune ghete

în întreg ținutul sudbănățean.

Prețuri solide și fixe.

Cizme cum și ghete ortopedice, pentru bal și pentru mirese după măsură, forme engleze, franceze și americane.

Primesc sodali muncitori și de omenie, cum și ucenici din case bune și cu nițică școală.

Cu distinsă stimă

Benedict Csongár.

15-13

Nr. 22/1908.

Licitație minuendă.

Pe baza încuviințării Ven. Conzistor dieczan de dtul 6. Mai a. c. Nr. 2781 ex 1908 să scrie licitație minuendă pentru renovarea edificiului s. bisericii din **Coștei** (lingă Verșeț).

Prețul de esclamare e: 14869 Cor. 20 b.

Licitația se va ține **în 2/15 Iunie a. c.** la 10 ore a. m. în localul școalei din loc.

Întreprinzătorii au să depună vadiul de 10% în bani gata sau hîrtii de valoare.

Lucrarea se va da numai măestrilor demni de încredere.

Specificarea de spese și măsurii precum și condițiile de lucrare se pot vedea în orce zi la Oficiul parohial ort. or. rom. din Coștei.

Coștei, la 11/24 Mai 1908.

2-1

Comitetul parohial.

Valea „Bányavölgy“

loc pentru vilegiatură și scaldă Kneipp
în Oravița (Banat)

e situată sub Marilla, în mijlocul unei păduri întinse cu brădet.

Aer bogat în ozon, fără praf și apă excelentă de izvoare. Salon de muzică și de lectură, muzică în parc, locuri admirabile pentru excursii. Diferite cure de apă rece, cum și un bassin de înotat de 70 m. de lung. Dușuri-Kneipp, massage și electrizări pentru îmbolnăvirii ale sistemului nervos, cum și pentru îmbolnăvirea vaselor inimii singelui, a organelor de mistuire și resuflare (astma), reumatism, boale femești, dureri de beșică și de rărunchi etc.

Medic curant: Dr. Ludovic Méheș (român). Pension complet (vipt, locuință și serviciu): la zi, dela 4 coroane în sus.

Saisonul: dela 1. Mai până la 30. Septembre.

Prospecte (și în limba română) se capătă la
Direcțiunea băilor „Bányavölgy“
în ORAVIȚA.

X-3

Aviz.

Aduc la cunoștința P. T. public românesc, că mî-am deschis în
Biserica albă (Fehértemplom) în Casa Kohl, în strada principală un

Magazin cu articole de galanterie

comandate dela cele mai renumite fabrice:

Noutăți în articole de modă pentru dame și domni

cravate, mănuși, cămeși moderne de pique, umbrele, jabots, zabranicuri etc.

Pe lingă **promptitudine**, și **prețuri absolut solide**, promit marelui public românesc, că mă voi arăta totdeauna vrednic de sprijinul, și încrederea fraților mei Români.

Cu distinsă stimă

Nicolae Miuța

negustor.

X-3